

Om at være menneske i byen og det at bygge højt

Højhusene udfordrer den menneskelige skala i forholdet mellem hus og menneske. Mellem øjenkontakt til det liv der leves deroppe og livet der leves dernede. Det er udfordringer, der løses, hvis vi tænker det ind i designet af byens rum fra starten.

Af stadsarkitekt Tina Saaby, Københavns Kommune

Det at bygge højt skal have en særlig bevågenhed, og det at bygge højt kræver helt grundlæggende, at man har noget at sige. Ellers skal man holde fingeren nede. Byggeri, der bryder Københavns sammenhængende menneskelige skala på de fem-seks etager, udfordres yderligere af, at det bliver sværere at få byggeriet tilpasset os mennesker, så vi føler os i kontakt med livet i husene og med de byrum, der bliver skabt omkring dem.

Byens høje huse opleves i flere skalaer. Den store skala hvor vi betragter huset langt væk fra. Mellemskalaen hvor det er oplevelsen i det lokale kvarter. Og tæt på i den mindre skala det at opholde sig omkring huset.

Byens pejlemærker

"Baggrunden for at ønske strukturbare miljøer er, at de giver opleveren en følelse af trykthed. At kunne finde vej og at genfinde ting, at vide, hvor

man er, formidler en oplevelse af emotionel sikkerhed". Ingrid Gehl taler i bogen "bo-miljø" om "finde-rundt-i-byen-højhuse". Hun påpeger her vigtigheden af, at byen har sine pejlemærker, som vi kan orientere os mod, når vi bevæger os rundt.

Helt tilbage i tiden har vi brugt tårne og spir i byerne til at vejlede os med, hvor i byen vi befinder os, og hvor vi skal bevæge os hen. Min datter sagde som 12-årig, da jeg havde fulgt hende ud til Refshaleøen og spurgte, om jeg skulle hente hende igen, "at det behøvede jeg ikke, fordi i København kan jeg altid finde hjem, jeg følger blot byens tårne". Skal byens pejlemærker virke som markører på afstand, skal de tænkes sammen med de øvrige markører, som rejser sig fra den homogene by. I arkitekturpolitikken skriver vi om byens pejlemærker, at vi skal...

"udforme og placere højhuse, så de som udgangspunkt er slanke og funge-

rer som pejlemærker, der understøtter orienteringen i byen". Fra Arkitekturpolitik København side 24.

Højhusets mellemskala

Et højhus er synligt for alle i sit nærmiljø og kan dermed ikke gemme sig i husrækken. Det betyder et øget fokus på detaljer, materialer og proportionering end når vi bygger mindre huse. På lokalplanniveau betyder det, at vi ofte må kende projektet på forhånd for at kunne fastsætte bestemmelser, der regulerer dette.

I arkitekturpolitikken skriver vi om øget fokus på detaljering af byens højhuse, at vi skal:

"udforme og placere højhuse og større domicil- eller boligbebyggelser med afsæt i byens og det konkrete områdes egenart - herunder hensyn til eksisterende topografi, profil, tæthed, skala, udsigter og sigtelinjer".

og at vi skal



Foto: Lundgaard & Tranberg Arkitekter; Fotograf: Jens M. Lindhe.

I. Axel Towers, Axeltorv

Tårnenes varierende højder relaterer til områdets sammensatte skala og karakter. Man kan skyde genvej mellem de fritstående tårne, der er forbundet af en byhave i første sals højde.

Foto: COBE, Fotograf Rasmus Hjortshøj – COAST.



2. The Silo i Nordhavnen

Transformationen af den tidligere DLG Silo Nordhavnen har åbnet op for offentlig adgang til øverste og nederste etage. På øverste etage findes en restaurant, mens stueetagen rummer event- og udstillingslokale.

”Nye, større bebyggelser og højhuse, der bryder med byens overordnede skala, profil og landskabstræk, kræver en særlig opmærksomhed og omhu. Det er vigtigt, at de tilfører byen og det konkrete sted arkitektonisk merværdi – også i den nære menneskelige skala”.

Arkitekturpolitik København side 24.



Foto: ©SLA/Jens Lindhe, C.F. Møller Architects og fotograf Adam Mørk

3. Mærsk Tårnet, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, København N

Mærsk Tårnet fungerer både som et vartegn for byen og som et nyt byrum og park, der inviterer mennesker til bevægelse og ophold.

”gennemføre arkitektkonkurrencer eller parallelopdrag som udgangspunkt for højhusprojekter samt fastlægge bestemmelser for det arkitektoniske udtryk af højhusene og udformning af højhusenes facader i lokalplaner, som rummer muligheder for højhuse”. Begge citater fra Arkitekturpolitik København side 24.

I den lille skala – tæt på

Vi vil gerne have at mennesker opholder sig mere ude i byens rum. Det giver en tryk og levende by. Skal vi det, skal vi skabe en by med gode vindforhold, solsteder, tørvej, mindre skala, øjenkontakt med andre, variation i stueetagerne, åbne og inviterende bygninger med mennesker på altaner og synligt liv i husene.

Når vi bygger højt, er vi udfordret på dette. Dels fordi høje bygninger kan generere mere vind lokalt. Vi får sværere ved at få solstrålerne ned i byens rum, og det er vanskeligere at

skabe byrum med varme og udsigt til himlen. Og dels fordi, at den menneskelige skala bliver udfordret i forholdet mellem hus og menneske, mellem øjenkontakt til det liv der leves deroppe og livet der leves dernede. Det er udfordringer, der løses, hvis vi tænker det ind i designet af byens rum fra starten.

I arkitekturpolitikken er der et generelt højt fokus på at skabe bygninger og byrum for mennesker, at skabe steder hvor byens bebyggelser og landskab forbindes, hvor vores bygninger og byrum inviterer til fællesskab og understøtter vores aktiviteter og vores ophold i byen. Liv i byen skabes ved solsteder, læ, mindre byrum med øjenkontakt mellem mennesker, transparente bygninger med levende stueetager, og bygninger og byrum som refererer til en menneskelig skala.

At være menneske i byen højt oppe

Alle har oplevet følelsen af at komme over byernes tage og se ud over byens lys, strukturer og liv. Højhuse kan give os mennesker dette sug i maven, hvor vi bliver forført af udsigten, bliver bjergtaget af øjeblikket og taler om byens mange fortællinger og lag gennem århundreder. Det er en magisk oplevelse at være over byens liv og iagttagende den.

Vi har ikke indskrevet i arkitekturpolitikken, at der skal være offentlig adgang til alle byens højhuse, men der er fra byens politikere ofte et ønske om offentlig adgang til denne udsigt. Således er der i byens aktuelle højhuse som Axel Towers, Uptown Nørrebro, The Silo i Nordhavnen og Mærsk Tårnet forskellige grader af offentlighed, som giver besøgende og borgere mulighed for at få denne særlige oplevelse.